

# MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:  
Egyes évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Egyenlő részletekkel 2 frt.  
Gazdasági egyesületi tagoknak és közlegényeknek 2 frt.  
Előzetes példányok és reklamatlók GONDOS (Grünbaum) MÁRK nyomdatulajdonos címére küldendők.

Felolvasó szerkesztő: CSORNA JENŐ.  
Kiadó: Gondos (Grünbaum) Márk.  
Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főkegyelet.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.  
Hirdetési díj: 1 hasábos petitor egyezri hirdetésnél 10 kr. többzetű hirdetésnél soronként 5 kr. Helygördj 30 kr. Nyilttér petitorsa 25 kr.

Maradjunk csak a polgári iskolánál!

Lapunk egyetlen nyilvános organuma lévén e vidék speciális érdekeinek, nem zárhatta el hasábjait oly vélemény közlése elől sem, a mely homlokegyenest áll azzal az iránynyal, melynek ezek a hasábok éveken át szöszlői voltak.

A. D. barátunk lapunk mult számában megjelent cikkében egyenesen hadat izen a polgári iskolának, melynek megnyeréséért Muraszombat város és környékének kulturális fejlődése érdekében annyit küzdöttünk, lelkesedtünk nem csak mi, kik e lap élén állunk, hanem lelkesedett s küzdött Muraszombatnak és környékének egész intelligenciája, polgárságának színe-java.

És minő okadatolással teszi ezt a cikkírő?

Érvei három pontban csucosodnak ki: Az első, hogy a polgári iskola elnyerése után, megelégedve ennek kivívásával, elhanyagoljuk a legfőbb érdekét vidékünknek, a vasut ügyét. A második érv, hogy a polgári iskolák átszervezése küszöbön van — a harmadik pedig, hogy Muraszombatban még egyáltalán nincs talaja semmiféle középiskolának.

Legyünk higgadtak és vegyük ezeket az érveket sorjába, tárgyilagosan.

Már előző sorainkban, melyekre reflektálva A. D. barátunk cikkét megírta, hangsúlyoztuk azt, hogy mi a vasut ügyét ép oly fontosnak, sőt bizonyos tekintetben fontosabbnak is tartjuk, mint a polgári iskolát — ebből az álláspontunkból, de lapunknak eddig követett irányából is minden kétséget kizárólag kitűnik, hogy a legtávolabb áll tőlünk ennek az emuons es elsörendü közérdeknek bármiben is ártani. Csakhogy a mi felfogásunk szerint, ha mi teljes erővel, törekvéssel és lelkesedéssel szorgalmazzuk a polgári iskola létrehozását, ez először a vasuti mozgalmat nem is alterálja, de sőt annak is csak előnyére válhatik, mert ha létre jön a polgári iskola, ami akár egy év leforgása alatt is megvalósulhat, megnövekszik Muraszombatban az intelligencia számban és erőben, megnövekszik azok száma, a kik velünk sorba állva hangoztatni, követelni fogják, hogy vidékünk gazdaságilag is emeltessék ki elszigetelt helyzetéből, azután van egy francia közmondás, a melyik olyasmit mond, hogy évs közben jön meg az igazi étvágy — és hogy ez a közmondás a közélet mozgalmaira is ráillik, annak eleven példáját látjuk itt szomszédunkban, a kis Szent-Gothárdon, melynek polgárságát az algyrnázium megnyerése nem hogy

az önelégeltség tunyaságába sülyesztette volna, hanem újabb és újabb vívmányok kiküzdésére sarkalta és sarkalja, ösztönzi még mindig tovább.

Hogy a polgári iskolákra nézve, de általában a középiskolákra nézve a kormány reformokat tervez, az bennünket egyáltalán ne aggaszson, ne aggaszson azért, mert nem tudjuk még, hogy ezek a reformok csakugyan a közeljövöben létesülnek-e s ha létesülnek, minő alakban létesülnek, nem tudjuk a középiskolák (felső nép, polgári, reál, gymnázium) melyik formájára lesz a jövőben az uralkodó — valószínű, hogy a miak egyike sem, hanem az egységes középiskola ideálja lesz a győztes. De legyen akármelyik, az az egy bizonyos, hogy a reform életbe léptetésekor tényleg fenálló iskolákat semmiféle kormány eltörölni vagy beszüntetni nem fogja, hanem azokat beilleszti az új rendszerbe s az új rendszerhez képest átalakíttatja. Hiszen ha így nem volna, ha a polgári iskolák halálra volnának ítélve, akkor nem adott volna a kormány épen az időn Pinkafőnek állami polgári iskolát, akkor nem engedhette volna meg ugyancsak az időn, hogy a tapolezai felső népiskola polgári iskolává alakíttassék át.

De nézzük a harmadik érvet, hogy

## GYERTYÁNY

### Egy elfogott levél.

Olyan szeszélyes kedvemben vagyok: hogy valakit okvetetlen meg kell bosszantani. En edes Istene! Miért vannak az embernek barátói? Megbosszantalak téged: írok neked egy négy oldalas, tizenhat malaczezel illusztrált levelet. Tu dod-e Gizi, min kezdem e levelet? Egy sóhajtatson. Az a szöirohalm mely a ti szelmalmofook vitorlái megmozgatja, szelid zeir az én sóhajom hoz képest.

Hogy min sóhajtozom?

Mért turik virágkelyhébe az estike, ha a nap elö sugarát rákoldi, vagy mért Zug az éji bogár s neki megy a faluak, vagy mért lett író Fene Tamás, — megannyi problémák s talnáló azokra felolvasó? Semmi ellentmondás: nem tudnál.

En a sóhajomat mely bánatnak tudom be Bánatom sötét, mely gyászt igényel, mert mely mint a tenger: a lányágotam gyászolok, hogy mért kellett annak a tizenkilencedik századra esni?

Hiszen nincsenek többé fiatal emberek!

Azt mondog: vannak?

Ugyan ne affektálj, Gizi Hát fiatalág az a pityoba, ideg-zsábás, csillár alatt csöszködő, göthös, aszus és váltóköros herbatca színt fiatalág.

Van nekem egy tantim) (te még nem ismered, Gizi) szép ezüst haja van és oly szép elo-vezeticiája, hogy az Isten is anyósának teremtette

Nekem gyönyör hallgatni, mikor a fiatalágáról, a lányágaról beszél, mikor krinoilt viselve, hogy is mozdul, ha egy kissé izés is volt, de boldog volt. Óh, ő még két napot táncolt egyvegtibe! Micsoda? Az én udvarlóm (Istene! udvarlóm?) már az első teremfordulónál hidegen megbajja magát s megy Fodor Tasziló strupirtságával spricczerezni S Ágneszt iszik vele, a szelhámos Aztán politizál, karytízál, mellesteg (de ez csak a mamák véleménye) miután jó nevelése van, örökéunt (egy évökánáll) megkérdezi: hogy mulatok? Nem ártalmas a tánc? Meg hogy itt maradok-e hajnalig? Ó, te okori czeihal, nézd Jó násznak ezt a századvégi spricczervót s — nyeld el! De ne engedj napvilágra még a nőiveiek leányai házi szükségietere se. Ugy se érne nek semmit ezzel a — majommal

Haragszom!

Van baj édesem, rogyásig sok Mert nem veszed észre, hogy a kik előttem nueráltak es főleg (a mi fontosabb) a mama előtt pönderáltak, azokban fölfortyant a nemzeti öntudat és sietnek meg e szükre maradt mil'eniumos évben megházasodni Te a mi "becses lapunk" egymásra hozza a hymen híreket. Bizonyosan ugy van nálatok is (Csak a miénket nem hozzák, Gizi) A kimaradt egy két három nyomo... (No a népdalt akarom ezitálni) a Politika ténsasszonyonál bekerézkodik Pedig egy kreiczpölka többet ér Bismark minden furgángjánál. Mert Kossuth Ferenček és Polóyai Gézaak lesznek mindenha, de egy jó kreiczpölka táncost maholnap iszonyu szvelborulásunkra, csak a muzeumokban fognak mutatni. Hej, sok stréber honaty-je öltnek tudni

kellene, hogy parlamenti szüz beszéd izgalmainál többet ér az izgalom a mit a mi szüzi tekintetünk eredményez. Gizi! Csinaljunk mi is ligát. Ha a néppért meg akarja meuteni a veszendő lelkeket: meg kevéssé nemes feladat az én vállalkozásom, megmenteni a fiatalág röpké éveit, a melynek gondatlan mulatozása — szégyen gyulatsat! — immár anachronismus.

Gizi hallatlan Gizi! Idáig hallottam lapos ásitásodat! Ugy látszik: az analitikus okjefetés iránt nincs benned valami élénk vágy

No jó Átétekre mátra! írok neked a farsangi kilátásokról.

Hát iszen, ha ös-ze nem zsgorodik: lesz valami Hallom hogy e szezonban városiak fiataljai (!) álrizos blát akarnak rendezni, confetti dobálással. Confetti? Mi a feki? Noch ne dagesselem. Ös-Budavarában rendezték ezt, hogy felkerültem Ott ismertem meg Pichler képviselő urat. (Te, mit szólna hozzá, ha Kossuth Ferenček helyett neked volna a — titkáród? No, tudod... De képviselő Remélem, érteszt! Azt mo-djak andalgaon táncolja a dreischritzt. Óh, mily andalító!)

Gizi Gizi, mi tagadás benne, én már szeretném a házass élet effektuosa drámájában a — harmadik felvonást játszani.

Te Gizi be pompás lenne ha Imrét, a képzeltbeli Imrét a — mama jóvetelével: ijeszthetném Öh, minő fancesali képet vágná, már miét Imre. Te, de 5 én nem a nevenyja. Himzett papucost c-inálók neki: himzett papucost keress kérlek a Magyar Bazá-ban számára valami jó miatát.

t. i. Muraszombat nem bir meg semmifele középiskolát. E tekintetben talán elég volna átmutatnunk Szentgotthárdra, mely az ő 1500 lakásával elég képesnek érezte magát egy algymnázium befogadására, melyet most már főgymnáziummá készülnek kifejlesztetni — vagy Alsó-Lendvára, melynek 15 vagy 20 éve van 6 osztályú polgári iskolája, volt már akkor is, mikor a vasut még meg sem közelítette, — volt és van és lesz, pedig lakóainak száma ma sem éri el Muraszombatnak 2300 lakosát. De mindezekről eltekintve sem Alsó-Lendva, sem Szent-Gotthárd közvetlen vidéke nem oly alkalmas egy középiskolát táplálni, mint Muraszombat, melynek különösen a Lendva völgyében elterülő vidékének jó módú népe nem most, de már a negyvenes években gyakorolta azt a szokást, hogy nem elégedett meg az otthoni iskola tanításával, hanem annak bevégzése után vitte gyermekeit Nemes-Csóba, Hodosra, Köröndre vagy Sopronba, kitől ahogy kellett és viszi mai nap is szívesen egy-két évre magasabb iskolába. Ha pedig még kieszközöljük, hogy a latin nyelv a beiratkozókra nézve ép oly kötelező tantárgy legyen, mint a többi — akkor az intelligencia gyermekei is szívesen fogják látogatni polgári iskolánkat, mely megadja a módot, hogy a 4 alsó osztályt a szülői ház közelében végezhessék el.

Hogy e mellett aztán, — nem ugyan Muraszombatban, mert ennek itt igazán nincs talaja, hanem például Vaslakon — megcsináljuk a vinczellérképezdét, vagy talán helyesebben valamely szőlőművelés-iskolafélt — ez ellen kifogásunk egyáltalán nem lehet, csak azt jegyezzük meg, hogy egy ily egészen alsófokú s csakis egyetlen társadalmi osztályra támaszkodó, intézet egymagában nem elégítheti ki Muraszombat kulturális igényeit. (Sz.)

Be bohó is vagyok! Hiszen nekem kellene keresnem először! Imrét. Am de szigoruan megkövetelem a gondviselőt, hogy hamarosan engedje át megszűnt. Még a fogaim elég blombozása előtt obajtánam a fejkötő... Ez csak eléggé redukált kívánság, mit gondolsz?

De visszatértek tárgyamhoz. Lesz, képzeld menyecské bája is! Hum! Ha én abban már rendező lehetnek.

Mit gondolsz, nem jó lenne nekünk imádkozni a szocializmus újra való kitérésén: akkor szaporítanák nálunk a katonaságot s horogra — De nem folytatom; nem szeretem a legrákrakat. Pá Pá! Milleniumi stilszerűséggel 1009-szer csókol, hived tied: MICI.

## Szárnyszegtetten...

Ugy szállna lelkem messze, messze,  
A hol a pálya nyílt szabad;  
Csupanaga főnn a végteleneben.  
Derült, mosolygó eg alatt.

Csillag sugáron felrepülne,  
Keresve fényes szebb hazát,  
Esténként ha a zaj elűné,  
Hallatná édes bus dalát.

Alá néz a föld tekere,  
Nem rátkor gyarol emberek,  
Egy szöke anygal kék szemébe,  
Hol a "boldogság" szendereg.

De óh! bár csábitják a vágyak,  
S a lélek tűz — mind haszaltan,  
Mit ér a szánya rabmadárnak,  
Ha kalitkája zárva van.

MOHOS AGOSTON.

## Nevelési hibák és hiányok.

A régi polgári egyszerűség manap az élet igények és szükségletek roppant számának engedett helyet. Ez igényekről és szükségletekről a férfiak kell akár testi, akár szellemi munkája által gondoskodni. Nagyon természetesen tehát csak későn és nehezen határozza el magát a házias életre. A magasabb rangbeli leány, ha nem gazdag és szép otthon marad. Elhíháza hivatását s ez tudva vagy öntudatlanul önmagával s a világgal való megbeszélésére vezet s a testi és lelki betegségek — kivált a nők közt oly gyakori idegességek — egész seregét vonja maga után. De ott is, hol a leány asszony és anya lesz, elhíházt nevelés vajni gyakran csalódásokra, kedélyi zaklatottságra, házias életi zavarokra és behéltenségre ad alkalmat. Az e tekintetben leggyakrabban elkövetett nevelészetí hibák: hiányos felkeltése a háziaság érzékének, a minden nemes, nagy és szép iránti fogékonyágnak, elhanyagolása mindazon szép női erényeknek, melyekre a nőnek mint háziasasszonynak és anyának szüksége van, hiányos szivképzés mellett felkeltése a külső pompafénynek és fényűzés kedvelésének, a pusztán a szalonbőlgégé való nevelés benső tartalom nélkül, külső csillogással, való mag nélkül.

Gyakorlatilag e hiba abban nyilvánkozik, hogy a szülői kivált az anyák szeretnek leányakkal fenykedni és pompázni, azokat jó korán pécnes férjhez juttatni. Elhez járul a leány-gyermekek túlságos korai bevezetése a társadalmi életbe, a mint sok nagyvárosi szülőnek általában válságos meggondolatlan-sága, gyermekeiket nemi különbség nélkül a felnőttek mulatságaiba magukkal vinni, s kicsinyeiket nem sokra való szórakozásokhoz idő előtt szoktatni. Más szülők a színházlátogatás, gyermekekük és gyermekoírtek kétséges szerencsét szerzik meg szülőiteknél, sőt manap már gyermekek számára való újságok is léteznek. A nekik annyira szükséges alvás helyett veszedelmes szenvedélyek ébresztésnek fől a gyermekekben idő előtt s csoda-e, ha manap nagyvárosokban csakugyan nincsenek már gyermekek?

A mai társadalomban a nőnek a házias életen kívül is van kiáltása fizetes megélhetésre, a mennyiben új, — eddig csak férfiak által művelt életpályák nyíltak meg előtte. Azonban ezen a nő tulajdonképeni hivatásával meg nem egyező életnekem más bajok egész seregé magvaival vannak behitve. A nő sokkal gyöngébben van szervezve testileg, mint a férfi. Már pedig koruk nagy igényekkel lép föl a testi és szellemi képességet illetőleg. Ha már most a nő a házias életen kívül választ életpályát, nagy veszélybe jut, mert a létért való küzdelemben hajtórést szenved a nő emancipációkának meg van a jogosultsága a mai életkörülményben s a nő virtualiter teljesen képesítve lehet, a nyílvány élet sok munkásságában a férfival versenyezni; de a jelen nemzedék erre még nem képes. Az agynak ide szükséges aktuális képessége csak nemzedékben át szereshető meg s csak egyes rendkívüli módon megadományozott női égenységek állják meg manap a társadalmi viszonyok által reájok erőszakolt harczt. — De hány szegény nő tanult, nevelt, könyvezető, postatiszt, telegraphista stb van, kik foglalkozásuk folytatán különféle betegségeknek vannak alávetve?

Az emberiség számtalan bajtól lesz megkímelve, ha annyi tekintetben hibás és hiányos iskolai és otthoni nevelési rendszerük bölcs reformnak vettetik alá. Mind az elemi, mind a középiskola tananyaga okvetlenül leszállítandó bőti kiválasztás által s az ifjúság fejlődésének s edzésének, mely a szellemevel harmonikus legyen, tágabb tér nyitandó.

A tornázásnak meg vannak jó oldalai és következményei, de nem elegendő; igen óhajtható volna, hogy a tornázás által gyűjtött izomerőt vigab, kedélysebb testgyakorló játékok és mulatságok által használják és

fejlesszék az iskolás gyermekek, fiuk és leányok. Alkalmat kell nekik adni, hogy legyen idejük, helyük és módjuk ily játékokkal szórakozni és edzeni magukat.

A nevelés pedig fektessen nagyobb súlyt az erkölcsi nevelésre, viszonyítva az esz-tehetségek fejlesztésére s e fejlesztésben nagyobb mértékben karolja fel a vallási momentumokat. — Akkor a képződő világnézet nem lesz oly ridegen realistikus s nem fogja annyira nélkülözni az eszményt és elvet, mint manap.

A nőnevelés keltse föl nevéteiben a háziaság érzékét s a nőnek szükséges többi erényeket, hogy a modern szalonbőlgégé válog ismét a régi magyar háziasasszonyok, szövei alakítsa a nőt olyanná, hogy az későbbi magasztos hivatását betölthesse. K. Cs.

## A kályha és a kandalló.

A lakószobában létezettünkkel, bőrünk párolgásával, az égő lámpával, fűtőlők szivarral és egyéb dolgokkal folytonosan rojtunk és szennyezzük a levegőt, azért a legszebb szalonban is rosszabb a levegő, mint odaküln az utcán. Persze, hogy nem igen vesszük a levegő rossz-zasságát észre, mert mindenféle parfüm, nevig zivarfüst elődik a szobalevegő föll-dit voltát, a lélekcsének és bőrpárolgásnak kellemetlen szagát; de ha egyszerre az utcáról a szobába lépünk, avagy ha hűdészekünk, ebdőlnek ahekát feltárljuk és a szabadból szivunk be levegőt, azonnal észreveszszük a nagy különbséget, megérezzük a külső levegő üdítő voltát. Ez a friss levegő pedig vastag falunkor, a jól zárt ajtón, ablakon keresztül csak nehezen szűrődhetik be lakásunkba, azért magunknak értelmesen kell gondoskodnunk, hogy utat nyissunk a friss levegőnek.

Mikor a kályhában tűz ég és ettől megmálegedik a kémény, akkor a szobából a kályhába és innét a kéménybe jutó levegő is meleg lesz, könnyűvé válik és fölmelegedik; helybe benyomul kiváltól a szobába a tiszta hűvös külső levegő s ily módon szellőzi a szobát. A kényény a szobában nyílt kandallóba száradzik, akkor fűtés közben folytonos és erős a szellőzés; jó levegőtől a szoba; ha ellenben a kémény kályhába száradik, melyet jól odafelelő ajtóval meg be is zárunk, akkor nem mehet ki a szobából a romlott levegő és nem is jön helybe friss. A kandalló egészségesebb, mint a szép rézajtós, erőfial zárós kályha.

De a jó fűtés és szellőztetés nehéz dolog. Minden helyiség, a szerint, hogy mi a rendelkezés, más és más módon fűtést és szellőztetést kíván. Misképen fűtendő és szellőztetendő az ebdől és dolgozószoba, avagy a szalon és a háló, gyermekszoba; másképen a színház és a táncsterem, a hivatalszoba és iskola stb. Egyszersmind lényeges, hogy mennyit áldozhat valaki a fűtésre és szellőztetésre, mert mondhatni, hogy mentől jobb és kényelmesebb a fűtés és szellőztetés, annál drágább is.

A régi rómaiak lakásaikban nyílt parázs kosorakat és med-vezéket használtak, a mi elég rossz volt, mert az egész parázsból — mint pl. a faszélen fűtött téglaöz vasból is — sok szén-oxid gáz f-ldött, amely igen ártalmas és förtá-jast és más meg-melyesbű bajokat is okoz. Elyhaz éghajlatuk alatt melegség szempontjából elég volt a lakásban a parázs. Fű dőiket azonban, a hol nagyon meleg kellett, igen bölcsen fűtették: a padlóval és a falakkal. A padlózatot kőből készítették s alacsony kőszlopokra fektették. Ez alatt fűtéltek. A tűz melege szerte terjedt az egész padló alatt s gyengén, egyenletesen melegítette. A falban továbbá számos apró kéményt építettek, közel a szoba belső felületéhez. E ké-ményekbe nyomult a padlózat alatt keringő meleg levegő és fűst és így köröskörül melegítette enyhén a szoba falát is. — Az így melegített szoba nagyon kellemes lehet, sokkal kellemesebb, mint a mi szobáink fűtése. A mi szobáinkban ugyancsak egyik legnagyobb baj az, hogy a mikor fűtünk, a szoba levegője felül, a tetőhöz közel nagyon meleg, a hol pedig fűnk, járunk, a padlóhoz közel, ott nagyon hideg. Továbbá testünk akkor fázik, ha a falak hidegek. A nagyon hideg szobában ha befűtünk fűtünk, még ha föl is melegítettük a szoba levegőt 20 é. több C. fok megre, mert a falak felé sok meleg sugárzik ki testünkől. Elyben meleg falak kellemes meleg é okoznak még ha nem is meleg a levegő maga.

A modern fűtés is adhat kellemes meleget, jó szellőztetést, csak jól készítsék el. Még szép és barátságos is lehet fűtésünk, ha valamit áldozunk rá. A jó gázra megválogtatja, melyik szobájában legyen szel és jó és melyikben olcsó és jó a fűtés és szellőztetés. A hálósobában, gyermekszobában, irodában, folyosón stb. megrezzük a jóssággal, a szalonban, az ebdőlben, fűgadó szobában kellemes pompát akar élvezni.

Jól és igen olcsón lehet fűteni a Meidinger-

avagy a budapesti Svadló-féle köpönyeges vas-kályhával. Gondosan meg kell rakni benne a tüzet és ha jól ég, sőt: ki kell alul a fűhöz vezető nyílást. Nagy hidegben főgábra, nyhe időben szűkösre legyenek a nyílások, míg által kormányozhatjuk kályhánk fűtését.

Ezek a kályhák azonban éppen nem szellőzhetnek, mert külön kell gondoskodni a szellőztetésről. Van ugyan eme kályhák fűtésővének a kályhákban szellőztetésre szolgáló nyílások, de ez oly kicsiny, hogy számbavevő szellőztetést sem ad.

Miképen lehet a szellőztetésről gondoskodni? Mely anyag Svadló kályhája mellé? Többféleféleképpen. Például a padló alatt bevezetnek az utcánál a kályha alá plébáblí készült levegő-csatornát, amely a kályha köpönyege és a belőle fűtött kályha közé nyílik. Ezen át friss levegő áramol szüntelenül a szobába. A levegő a kályha köpönyege alatt megmelegedve felszáll a szobába és szerte terül. Vagy pedig úgynevezett "Tobin-csővel" hoznak be levegőt a szobába. A falban, a padlóhoz közel kicsiny tárnányt negyvengy lyahtútnak ki a szobába s abba plébáblí készítenek, amely kívülről a szobába érve a fal mellé fűtött falnak a mintegy 2 méter magasságban szabad nyílással végződik. Ezen a csövön keresztül befűtől a külső hideg levegő s erős áramlatú a szobától felé nyomul, majd elterül ittán, levegőtől a kályhától megmelegített szobabeli levegővel s így látja el a szobát friss levegővel.

De nem elég friss levegőnek becsatolásáról gondoskodni: a megromlott szobabeli levegőt folyamatosan eltávolítani is kell. Erre a célra jó magja a kémény. Két, vaerővel zárható nyílást tölnek a kéményben. Egyiket fűm. közel a szoba tetőjéhez; másikat lenn, a padló fölött. E nyílásokon át a szobabeli romlott levegő a kéménybe töltül és elszáll. Rendszeren csak a padló fölött fekvő nyílást tartják társra; ha azonban bűt vagy fűt miatt rövid időre erős szellőztetést akarnak, akkor megnyitják a felsőt. A fel-óvel azért nem szellőztethetőek állandón, mert nagyon sok melegítést visz el a szobából; aig győzőnek a fűtést.

A házozobában nem pártolhaton a Meidinger- vagy Svadló-kályhát, mert agodalmasnak tartom, hogy mikor alszunk, tehát a mikor a kályha vielkedését nem kísérltjük figyelemmel, abban tűz égjen. Valami egészen váratlan okból megakadhat a fűtőnek a kéménybe áramlása; pl. a szél egy teglát faszit a kéménybe, avagy a sok korom hull a kályha csővébe s elzárja. Ilyenkor a fűt a szobába nyomul s mert alszunk, nem veszik észre; e közben lassan megtelek a szoba szagfűszel s az alzó többé fel sem ébred.

A házozobát tehát jó agyag-kályhával fűtethetik, a mely igen sokáig megtartja a meleget, és ha este megfűtötték, éjjelre elalhatik benne a tűz, mert a vastkó kályha egész éjjelen át melegíti mérsékeltén a szobát.

Éppen ezen okból a házozobában is készítenek Tobin-csővel friss levegőt bebecsatolására és készítenek fűm. nyílást a kéménybe is, közel a padlóhoz, hogy a romlott levegőt folyamatosan eltávolítsuk. A szobában fűtő agyagkályhá magja elviheti a romlott levegőt, ha t. i. a száját társra tartjuk; azonban így módon sok melegítést veszítünk, azért gazdaságosabb a kályha ajtaját jól bezárni s a levegőt az emleltetnon nyíláson, a padló közelében a kéményb. kibocsátani.

Az ebédőben s a szobában már nehezebb a kívánásgal betölteni, mert ott nemcsak jó, de szép fűtést és szellőztetést is akarnak.

A Meidinger-kályha itten szegényes, az agyagkályha pedig unalmas, még ha renissancstílusban épült is. A kandalló mellett megfigyünk a vendégek s ah-lyetl hogy beszélgetnek, fogaiat vécrozgatják. Míttevék legyenek?

Kombinálni kell a fűtőeszközöket: kandallót a kályhával. — Vannak kályhákandallók, melyek ezt teszik.

Szép kandallót készítenek a közönséges kandalló módjára, annak mind n. díszével. Van rajta pártány, melyre esesebecsét lehet rakni; van öblös torla, melybe lobogó tüzet lehet gyújtani. Ez a kandalló gondoskodni a romlott levegőnek eltávolításáról is. E: miképen szerzik a meleget? A kandalló mögött kályha van, melyet külön meg lehet rakni a amely most elalhat meleggel. Csak a levegő kibocsátásáról kell még gondoskodni.

Evégből megint Tobin-csővel készíthetnek avagy a padló alatt a kályhához vezetik kívülről a levegőt, amely most a kályhán megmelegedve áramol szerte a szobában.

Az ebédőben még mindezen nem elég, mert ott néha erős fűt s kellemetlen eldelszag van. Ottan nyílást kell itni, a szobától közel, a kéménybe, s a nyílásra zárható redőt kell készíttetni. Ha alkalmatlan a fűt, a szag avagy a melegég, akkor megnyitjuk ezt a kéménybe szolgáló nyílást (melyet az angolok „Arnott” szelvénynek neveznek. Nail Arnott orvosa neve után) s a fűt, szag, forrásgal gyorsan ellatlan.

László és Pál grókok folyó hó 24-én elutaztak Muraszombattól Budapestre.

— **Értekezlet a vasut-ügyben.** Mint megbízható forrásból értesülünk, legközelebb egy nagyobb szabású értekezlet lesz Muraszombathban, melynek célja leendő megbeszélési a mézővizek, a melyek szertan városunknak és az Orságnak régi óhajása a vasuti összeköttetés és legskereszben és leggyorsabban megoldhatónak mutatkozik. Az értekezleten részt fognak venni: Chernel György, a körmendi kerületi országgy. képviselője, dr. Goszthonyi Mihály, a gróf Szápáry család jogtanácsosa, laám Gyula csákányi tisztartó, mint özv. gróf Bathányi Deláné képviselője, K. Hajós Mihály alsó-lendvai ügyvéd és Pék Henrik pusztá métnöki nygbitokos. Ha ennyi és ily hatalmas tényezők egyesülnek a kérdés megoldására, ugy lehetetlen, hogy a megoldás csak váráson magára.

— **Adomány a polgári iskolára.** Gróf Szápáry László, kerületünk országgy. képviselője 1000 frtot ajánlott fel a Muraszombathban felállítandó polgári iskola céljaira, 10,000 frtra egészítve ezzel ki az iskola céljaira eddig jegyzett adományokat. Tettvagyó ambíciózus képviselőnk ezenfelül kijelentette, hogy a jelzett adományán kívül tehetségéhez képest egyéb módokon, ha szükséges további anyagi segílylet is gyámolítani fogja a terv megvalósítását s megvalósulás esetén az iskola fenntartását.

— **A f. hó 21-én tartott hajtó-vadászaton** Szápáry László és Pál grókok kívül résztvettek Wick-nburg Októker gróf Gleichenbergtől, Fancsinger Rudolf gróf Regedéből, Van Leneq J. Holland úrból, Bathányi Zsigmond gróf C. endiakról, Pável Rammingen Albert báró és fia Munfrid Mátyásdombról, dr. Goszthony Mihály ügyvéd Budapestről, dr. Hajós Kálmán ügyvéd Alsó-Lendváról, Schweinhalmér János tisztartó Bathányfalváról, Polák Pongrácz főszolgabíró, Siary József kir. járásbíró, dr. Cipótt Zoltán járásorvos, Sinkovics Eiek szolgabíró, Mátyusz Egyed kir. albró, Faschinger Győző, Kleinrath József, Csapóvich Ferencz, Sinkovics Dénes állami tanító, Metzker Mátyás tisztartó, Pitt Henrik és János Vigh-lyról Delben a bathányfalvi váraertben fenyváltásreggel volt melyben a vadászársaságon kívül résztvettek gróf Szápáry Géza és neje, gróf Fancsinger Mihály, gróf Bathányi Zsigmondné, báró Pável Rammingenne. A vadászati eredménye meglepő. Az egy napi hajtásban 1200 nyul került terítékre.

— **A Muraszombati köznevelési kormányzat** a jövő évi költség 10 éven át 50,000 frtot. összesen teát fel millió költséget fog fordítani. A munkálatokat a tavaszal megkezdik.

— **Nyugdíjazás** Pálán József, a muraszombati r. k. egyház kántorainója 60 évi szolgálat után f. év december elsejével a jól megérdemelt nyugalmába vonal. Értesülésünk szerint tisztelői bücsünnepet szándékoznak rendezni az ősz tantervű tiszteletére.

— **Tiszújítások** Muraszombath mezővárosi tiszti karának újra választása folyó hó 24-én reggel 8 órakor történt meg a városban Polák Pongrácz főszolgabíró elnöksége alatt megtartott általános tisztújító széken Városbíró lett Somen János esküdték Kossz János. Barbarics István és Stevanecz Antal, közgyám Skiricz István. A képviselőtestületbe bevalasztottak Ojász Sándor ügyvéd, dr. Cipótt Zoltán járásorvos, Faschinger Viktor tagk könyvelő Bácz János bírtokos mint rendes tagk Kúhar János szabamester és Sleich Ignác áll iskolai igazgató mint pótagok. Úlvölzőjük az új előjárásokról. abban a reményben, hogy bennük helyi közügyünk buzgó előharcosok nyertek, kik megértve a kor követelményeit teljes erővel fognak közmetüködi városkánk előhaladásán.

— **Nyilvános köznevelés.** Gróf Szápáry László országgy. képviselőnk, ömeltósága „Magyarosító és Közmívelőlési Szakosztály” jövő évi munkaprogramja keretülvételének biztósítására 200 frtot volt szives kezmezhöz adni; miért fogadják ez utón is a szako zlaty nevében legáltalásabb közönetemet Muraszombath, 1896. nov. 26

Takács R. István, mint a szakosztály elnöke.

— **Tanítólkénevezés.** Halmozta Merknér Mária ercenyei tanítólké nevezte ki a válás-és közoktatásügyi miniszterium tanítólké az állami népokolához.

— **Szomszédunkban** Alsó-Lendván és Bakán az országgy. képviselő-választást kérvénynyel szándékoznak megtámadni.

— **Hymen.** Sifár Károly bodóhegyi evang. lelkész eljegyzete néhai Szincz Lajos volt alispáperes és bodóhegyi lelkész bajor leányát, Idát.

— **Hirtelen halátesetek.** Vrataries István a muraszombati körjegyző-és kézbesítője folyó hó 21-én este rendes foglalkozását végezve ment Muraszombattól hazafelé Rózaúfő Utközben a kis szobmati határban összeesett és meghalt. Szívvelhűdés érte Ugyancsak szívvelhűdésben halt el f. hó 26-án Vratár Péter helybeli asztalos-mester.

— **Meghívó.** A muraszombati kath. iskolászek enzenel tisztelettel értesíti Muraszombathára n. é. közönséget, hogy Puhán József kántorantánító 50 évi hivataloskodása után állásától megválván s így érdemeinek elismerésül a megyés püspök uról 6 Meltóságának ő hozzá intézett és k. er. egyh. tanfelügyelőségnek megküldött elismerő levele f. év december hó 1-én deléltől 11 órakor a rom kath. iskola helyiségében fog tisztelői előtt felolvastatni s az ünneplének átadati, mely ünneplésre a n. é. közönséget enzenel tisztelettel meghívhatik. Az ünneplést társas ebéd követi. Egy teríték ára 1 frt 20 kr.

Muraszombath, 1896. november 28.

— **Tüzesetek.** November 9-én Gödörházan Szakály Mihály pajtája égett el, ugyan azon nap Andorházan Besztercs Ádám (Láng Mária) épületi égett le, ahol a kár 1560 ft (-)ra van becsülve. Ez utóbbi este büntügyi vizsgálat tárgyát képezi. Nov. 12-én Boján György f. családgyányi lakós épületi égett el 1030 ft. értékben.

— **Az első hó.** Delnyugoti klímánk alatt ritkaság számba megy, ha december előtt fűtő takaró borítja utcáinkat. Az idén szokatlanul korán köszöntött be hozzánk a tél. A mult csütörtökön este csendes időben kezdtek szállingózni az első hóhelyek Péntek reggelre már aztán fehér volt minden — akár egy novellabeli karácsony reggelén. Csak a szának csillengése hiányzott még — és ez valószínlleg hiányozni is fog még jó ideig, mert bizony csak még első szárnypórlagatása volt a hó tünderének — melyet pár nap múlva elfúj nyomtalannak az első delnyugoti szellő s nem marad utána egyéb, mint sár, fekete, nyulás, alaktalan sár.

— **Nagy ékszerlopás.** Folyó évi október hó 26-és 27-ike között Lúber János szobathelyi lakós szobájában elhelyezve volt nyitott szekrényéből értékes ékszer tárgyak lopattak el. Az ékszerek a tokiókól kivetettek és az úres tokiok minden feltűnés nélkül helyökre visszahelyeztettek.

— **Óvalodjunk az azurinnal és peronosporinnal való permetezéssel!** A mult év folyamán a hazai szőlőbirtokok közül több n. az is tapasztalatot szerettek, hogy a peronospora-viteola csak ellen az „azurin” és „peronosporin” elnevezésű által forgalomba hozott szerekkel végr-hajított permetezésnek csak esetben nem volt kellő sikere, sőt több helyen teljesen sikertelen maradt. Ez a körülmény a permetezéshez használt fentemlelt szerek jó minőségére ellen gyantult költvén, a földművelésügyi miniszter a forgalomban levő azurinnal és peronosporinnal az ország minden részéből mutatkozó szerzett be a azokat az országgy. képviselői által megválasztotta. A megjelölt vizsgálatból az derült ki, hogy az „azurin”, a „göcses azurin” és „peronosporin” elnevezésű szerek által anyagok csak esetben részegültek voltak oly esekely mértékben tartalmaznak, hogy e miatt teljesen mértékben a peronospora-viteola ellen. Ennek folyamán a földművelésügyi miniszter saját szakközögek, továbbá a gazdasági, szőlészeti és borászati egyesületek, gazdasági és közgazdasági elődök, valamint a törvényhatóságok útján intézkedett az iránt, hogy a szőlőbirtokok az emlelt anyagok megbízhatatlanságáról, illetőleg hasznavehetetlenségéről meg a permetezési időszak bálta előtt felvilágosítottassanak és saját érdekükben figyelmeltessenek, hogy a peronospora ellen való védekezéshez az eddig legjobbakat bizonyult oldatokat, nevezetesen a rézgálic és méz oldatát (jordanit keverék) vagy a rézgálic és szoda oldatát (burgundi keverék) használják, hogy azonban megfontoltan is, hogy a rézgálicet vagy gálicet csak keverve hoztak forgalomba, a szőlőbirtokok arra is ügyeljének, hogy a permetezéshez csakis tiszta rézgálicet szerzenek be.

## Vegyes hírek.

### A megyéből.

— **Vármegyei közgyűlés** Vasvármegye törvényhatóság bizottsága december 7-én évenegyes rendes közgyűlést fog tartani.

— **Főgyarmadum Sat-Gothárdon.** Szent-Gothárd megyeközség képviselőtestülete legutóbb tartott ülésében foglalkozott állami algyarmadumának főgyarmadumával való fejlesztés kérdésével és egyensúlyg elhatározta, hogy a szükséges lépéseket mulhatatlan megteszi.

## Helyi és vidéki hírek.

— **Személyi hir.** Gróf Szápáry Géza nagy. kir. főudvarmester és neje, valamint

— **Házasságok statisztikája.** az 17. rend első érvényes Vasvármegye egyes járásainak területén köztét házasságok száma a következő: Nt-Ujvári járás egyháziilag is megálva 234, az egyházi esketés nélküli 281. Összesen: 515. Sárospatak 291, Cselli 302, mellőzve 3. Szombathelyi 239, mellőzve 0. Köröndi 266, mellőzve 2. Kőszegi 142, mellőzve 3. M.-Szombati 315, mellőzve 7. Szt. Gotthárdi 360, mellőzve 17. Vasvári 156, mellőzve 0. F.-Eőri 833, mellőzve 0. Sombathelyi város 136, mellőzve 1. Kőszeg város 71, mellőzve 4. Összesen: megálva 2906, mellőzve 41.

— **Sárvár képviseletülete** a tervezett Rum-Sárvár-Nt-Lővi vasút törzészénvére 40000 frtot szavazott meg. Ezen vasutatnak nyomjelzési munkálataira vonatkozó tervét a Győr-Veszprém-dombóvári vasút építési fővállalatával meg is kötötték, s így a munkálatok már legközelebb meg is fognak kezdődni.

**A hazából.**

— **Az országgyűlés** ünneplés megnyitása folyó hó 25-én ment végre. A trónbeszéd az Ausztriával való kiegyezést, majd a közigazgatás rendezését, a kelkeszek anyagi helyzetének javítását, a katonai büntető törvénykönyv reformját emeli ki főleg mint az országgyűlésre váró feladatokat.

— **Budapest főváros polgármesterévé** Márkus Józsefet eddig második alpolgármestert választott meg. Márkus József szombathelyi születésű a közeli rokona Horváth Boldizsárnak.

— **A pécsi püspöki széke** jelöltette dr. Fraknói Vilmos és Steiner Fülöp.

— **A millenáris kiállítás** részvevői közül 300 iparos tisztelték ő felségénél a királynál, megköszönve ő felségének pártfogását, a melyben az egész kiállítás alatt a magyar ipart részesítette.

**A nagyvilágból.**

— **Sándor szerb király** fiú 26-án meglátogatta a római pápát a vatikánban, hol igen szíves fogadtatásban részesült.

— **Az osztrák államhivatalnokok** fizetését a jövő évi július elsejétől kezdve jelentékenyen felemelik, amely felemelés az osztrák államnak évi 11 millió forintjába fog kerülni.

— **A Vatikán bevétele** az 1897. évre 7 millió 500 ezer lírara van előirányozva, ugyaneennyi lesz a kiadás is.

— **Magyar cukor Chinában.** Chinába nagyobb mennyiségű cukrot rendeltek Magyarországból. Az első szállítmány 560 métermázs volt.

**Irodalom.**

— „**Magyar Regénytár**“ címmel nov. közepén füzetes vállalatot indítottunk meg, a melyre tisztelettel felhívjuk a művelt magyar olvasó közönség szíves figyelmét. Ezt a kiadványt sok tekintetben megkülönböztetett hely illeti meg a hozzá hasonló magyar vállalatok közt és számos előnye miatt méltán megérdemli, hogy a magyar közönség pártfogásába vegye. Az ujkor regény: nem divatos és szélesövegbe lévedt, hanem az érdekes és a művészet határai közt mozgó regényirodalom jelesebb termékei azok, amelyekről fölüljárunk e gyűjteményben hazai olvasóközönségünknek; és ez a regénysorozat, szép kiállításával, a magyar szépirodalomban szokatlanul olcsó árúval, eredeti illusztrációval és válogatott tartalmával óra fog törekedni, hogy helyet foglalhasson minden magyar házbán, ahol az olvasmányos tartalmú illetőleg a jó ízlés, meg a nemesség felfogás az uralkodó. Föggondoktat ezért első is arra fordítottuk, hogy minden regény, melyet Regénytárunk keretében közzébecsültünk, irodalmi színvonalon álljon. De ügyeltünk arra is, hogy csak oly művek kerüljenek bele a sorozatba, amelyeket mindenki, különösen a női közönség is, érdeklőssel és szívesen olvashat, mert fölteremtünk az, hogy kiválgatva a magyar és külföldi szépirodalom jelesebb regényeit, oly könyvtárt állítsunk össze a magyar családok számára, amely változatos és érdekes tartalmával szórakozást és élvezetet nyújtson. Természetes, hogy Regénytárunk keretébe első sorban is a hazai írók műveit igyekeztünk bevonnai; de nem zártuk ki, mint-hogy nem is zárhatjuk ki onnan a külföldi műveket sem, mert azt tartjuk, hogy ily módon csak kiváló eredeti regényeket nyújtsunk olvasmányul, hanem egyáltalán irodalmunkat is gardagítjuk gondosan fordított idegen művek közreműködésével. Hogy pedig ez a regénysorozat kiállításánál fogva is kiválják a többi, hozzá hasonló vállalatok köréből, szép kiviteltű autotipia utján reprodukált szövegrajzokkal is disztinguál, ami egyáltalán kidomborítja a cselekmény érdekesebb részeit. Számítva vállalatunk nagy elterjedésére, a regényeket heti füzetekben bocsátjuk ki, a ezek árat a lehető legolcsóbbra szabtuk, amennyiben egy-egy 3 ívcs (48 oldal) füzet ára csak 15 kr. lesz.

— **Fővárosi Lapok új nyomdája.** Budapesti tudósítónk írja, hogy a Fővárosi Lapok, Porzolt Kálmán napilapja e héten nagy és érvényes változáson ment át: annyira megerősödött immár, hogy átköltöztetett — saját nyomdájába. Mi magunk taljuk legjobban, hogy mily n

jelentős haladás ez egy lap életében, s a közönségnek mekkora pártolása szükséges ahhoz, hogy egy uszág nagy áldozatokkal berendezhes saját nyomdáját. A lap külső képe is rögtön megváltozik: belülről szebb vagánusok, papírona jobb nyomás tisztább lesz; a közönségnek egyáltalán több oka lesz, hogy annál jobban ragaszkodjék kedves lapjához. Örülünk ennek a hírek, hogy egy lap megújulásának, előrehaladásának ilyen tanujelét adja hogy a közönség is mindjobban kitüntetett szeretettel, s hogy azt a szovinstza magyar politikát, melyet a lap programjával kibővíti, a dic értelmű állhatatossággal hirdeti, a nemzetnek mind nagyobb része ismeri el a rendű szükségét. Porzolt Kálmán, a Fővárosi Lapok szerkesztője — mint értesülünk — a jövő hó elsejétől a maga tulajdonára veszi a lapot, hogy azontul annál függetlenebb, szakimondóbb hirdetője legyen becstelens, szabad gondolkodás, nemzeti politikájának. Nem vitelünk föli leges dolgot, ha ural hangsúlyozzuk, hogy a Fővárosi Lapok társaságátban a legjelesebb magyar szepirok neveivel találkozunk, s minden egyes rovatóban az események hí és pontos közléseivel olyan előkelő, irodalmi hangon szólnak fel-nk hogy igazán méltó arra a névre, a melyen mind nőtt ismerik: a magyar ur családok lapja. Jgyezünk még fel azok számára, a kik a lapot talán nem ismerik eléggé, hogy a Fővárosi Lapok elűtetése negyedr 3 frt 50 kr.; s hogy mutatóványzókat mindenkinck szívesen küld a kiadónál (Budapest, IV. Ferenciek-tere 4. sz.)

— **A Wodianer F. és fia** budapesti kiadószög kiadásában megjelenő nagy zártú illusztrált emlékműből, a Szalay-Bardó írta „Magyar nemzet történetéből” most érvetett hozunk az 50. füzet, mely a XVII-ik századnak eseményekben legkedvezőbb, de egysermind legszomorubb korát a harmincéves háborút kezdetétől 1029 év táráig elénk, az ő 5 nagy historiai alkajával: II-ik Ferdinánd a szász királlyal s hozzá méltó ellenfelel B. then G. borral. Ezécs Magyarország a háboru langjaiban, mely k irtó tópot nyerte a Németországban egy Mansfeld, egy Wallenstein alatt dúló világegyenlyű háboru hozalmatól. A csodaszertlen megkapó előadást az ezkoru harcz és a ataképek egész sora eleveníti s különösen az e füzethz csatolt külön nagyobbabban műmel-lekelt ragadja meg figyelmünket, mely a törkörvézentai csatát ábrázolja, Buchenberg mezejete után. A többi illu. ztrációk következők: II. Ferdinánd, Frigyes plazi valasztó, Forgách Zsigmond nádor, a Q. verela Hungariae elő lapja, Bethlen Gábor érme, a fehéshegyí csata, Bethlen G. bor lovas képe, III. Ferdinánd ifjúkori arczképe. Eszterházy Miklós nádor arczképe s aláírása, III-ik Ferdinánd koronázása, Mansfeld Ernő harczszög, Wallenstein. A sörnyi béke utolsó sorai.

— **Dorotya kir. hercegné** esküvéje, mely minden magyar szívnek örömet szerzett, eme régi és igaz példabeszédet juttatja az eszünkbe: „bánatra öröm és bura boldogság bocsokott jónni.” László kir. herczeg nagy, pólohatatlan vesztesség volt a legmagyarabb kir. herczegi családra, de most öröm váltotta fel a nagy szomorúságot. — A „Képes Csaldái Lapok” fájdalmas szívet emlékeztet meg László kir. herczeg szerencsétlen balesetéről és legu őbbi számában Dorotya kir. herczegné esküvéjét is hűen örömmel leírja. Ezenkívül regényeket, elbeszéléseket, rajzokat, humoroszeket és költ-ményeket közöl jelőleg és új írók és költőkét. A „Képes Csaldái Lapok” rendes munkatársai közé tartoznak B. nezkyné Bajza L. nke, K. B. nezky L. m. a. Tolnay Lajos, L. uka Gu. ztáv, Rudnyánszky Gyula, G.

Díoszeghy Mór, Szaevay Károly, Krudy Gyula, Gara József, Laupérth Géza, Miskolczi Henrik és még sok, sok ismert nevű író és költő. A „Képes Csaldái Lapok” előfizetési ára egész évre 6 forint stb. Mutatóványzókat szívesen küld a kiadónál Budapest, Vadász-utca 14. sz.

**N Y I L T O T T O R .**

E rovat alatt közlölöket nem felelős a szerk.

**Foulard-selymet 60 krtól** 3 frt 35 krig méterenként, japáni, kínai, stb. a legújabb mintákkal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 32 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikós, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szin- és mintázatban stb.) postabér- és vámmegtesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordítával; Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zúribelben, Svajczala csizott levelekre 10 kros, levelezőlapokra a kros helyeg ragasztandó. — Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elűtetettek.

**H I R D E T E S E K .**

**Mária-czelli Gyomor-cseppek**

Valódi kópiaok  
Bótes Béla  
Egyorosz-Árldán  
Mikroszombhatban

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nékülkülzetelen és általános ismeretes házi és népszeg.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorérgesség, bizás lehellet, felűfűszög, savanyú felűfűszög, hasmenés, gyomorégés, feleleges, nyálkaválasztás, sárgás, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hatálos gyógyszernek bizonyult fölűfűszög, a menygyáiban az a gyomortörzszármazott, gyomortűrűfűszögű ételkelet és italokkal, gúllizták, méjajok és hémorrhoidáknál.

Említtet bajoknál a **Mária-czelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit szög nagy származott, gyomortűrűfűszögű ételkelet és használati utasítással együtt 40 kr., mely üveg ára 70 kr.

Magyarországi foraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 13. sz.

A vésőgyet és aláírást tisztesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppek tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zold szalag van ragasztva a keszítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódságát bizonyított”

**KORCSMA-BÉRBEADÁS.**

Nemesdi vendéglóm (Mártonhely mellett), mely **4 szoba, konyha, pincze, mészárszék, 2 istálló és pajtából áll**, a hozzátartozó nagy konyhakert és földbirtokkal együtt 1897. január hó elsejével bérbeadandó.

Bérelni szándékozók szíveskedjenek alulírott tulajdonossal Mártonhelyen a közelebbi feltételek vegett érintkezni.

Mártonhely, 1896. nov. 24.

Skrabán Iván.